

ДОВІДКА

про громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту Плану заходів з реалізації у 2025–2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки

1. Відомості про громадське обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

На виконання ст.10 Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку” для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до Звіту про стратегічну екологічну оцінку, департаментом економічного розвитку обласної військової адміністрації було підготовлено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Плану заходів з реалізації у 2025–2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки (далі – проєкт Плану заходів).

Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (далі – Заява про визначення обсягу СЕО) була оприлюднена шляхом розміщення на офіційному вебсайті Тернопільської обласної військової адміністрації (<https://oda.te.gov.ua/storage/app/sites/26/uploaded-files/zaiava-pro-viznacennia-obsiagu-strategicnoyi-ekologicnoyi-ocinki-1.pdf>) та внесена до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки (реєстраційний номер справи № 30-07-15665-25) з метою одержання зауважень і пропозицій громадськості, а також для проведення консультацій з органами виконавчої влади.

Департаментом економічного розвитку Тернопільської обласної військової адміністрації повідомлено громадськість про оприлюднення Заяви про визначення обсягу СЕО та проєкту Плану заходів у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону „Про стратегічну екологічну оцінку”, та забезпечено вільний доступ громадськості до документів протягом усього строку громадського обговорення. Повідомлення про оприлюднення Заяви про визначення обсягу СЕО було розміщено на офіційному вебсайті Тернопільської обласної військової адміністрації (<https://oda.te.gov.ua/diyalnist/ekonomika/aktualizatsiia-stratehii-rozvytku-ternopilskoi-oblasti-na-2021-2027-roky>) та внесено до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки. Строк громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки тривав 10 днів з дня її оприлюднення (з 30.07.2025).

За результатом розгляду Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Плану заходів зауважень та пропозицій від громадськості не надійшло.

2. Відомості про громадське обговорення проєкту Плану заходів з реалізації у 2025–2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки та Звіту про його стратегічну екологічну оцінку

Проєкт Плану заходів та Звіт про його стратегічну екологічну оцінку були розміщені на офіційному вебсайті Тернопільської обласної військової адміністрації (<https://oda.te.gov.ua/diyalnist/ekonomika/aktualizatsiia-stratehii-rozvytku-ternopilskoi-oblasti-na-2021-2027-roky>) та внесені до Єдиного реєстру

стратегічної екологічної оцінки 19.08.2025 року. Повідомлення про їх оприлюднення було розміщено на офіційному вебсайті Тернопільської обласної військової адміністрації (<https://oda.te.gov.ua/storage/app/sites/26/uploaded-files/povidomlennia-pro-opriliudnennia-ddp-ta-zvitu-po-seo.pdf>) та внесені до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки. Процедура громадського обговорення тривала 30 днів, починаючи з 19.08.2025 року.

Громадськість в межах строку громадського обговорення мала право подати в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) зауваження та пропозиції до проєкту Плану заходів та Звіту про його стратегічну екологічну оцінку до департаменту економічного розвитку Тернопільської обласної військової адміністрації. Окремо громадські слухання не були заплановані.

В установлений термін пропозицій та зауважень не надходило.

Згідно з вимогами п. 9 ст. 12 Закону України „Про стратегічну екологічну оцінку” та Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 296 від 10.08.2018 (зі змінами), нижче наведена довідка про громадське обговорення.

Довідка про громадське обговорення

№ з/п	Автор зауваження/ пропозиції (юридична або фізична особа)	Редакція частини проєкту ДДП/Звіту про СЕО, до якої висловлено зауваження (пропозицію)	Зауваження/ пропозиція	Спосіб враху- вання (пов- ністю врахо- вано/ частково врахо- вано або обгрун- товано відхи- лено)	Обґрунтування
1	2	3	4	5	6
До проєкту Плану заходів					
Пропозиції та зауваження не надходили					
До Звіту про стратегічну екологічну оцінку					
Пропозиції та зауваження не надходили					

3. Обґрунтування обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації проєкту Плану заходів вказує на те, що його виконання передбачає реалізацію заходів, які повинні сприяти поширенню позитивних впливів на складові довкілля та здоров'я населення, зокрема шляхом покращення якості водопостачання та водовідведення, впровадження сучасних методів очистки стічних вод, розбудови

інфраструктури управління відходами на території регіону, посилення адаптаційної спроможності та стійкості соціальних, економічних та екологічних систем до зміни клімату та пом'якшення наслідків цих змін, організації оптимальної регіональної системи збалансованого природокористування та охорони довкілля, посилення енергонезалежності та енергоефективності регіону, розвитку сектору безпеки та цивільного захисту, сфери охорони здоров'я тощо. Відтак План заходів враховує принцип екологічної збалансованості (сталого розвитку) Тернопільської області та зорієнтований на зниження антропогенного впливу на довкілля.

У контексті стратегічної екологічної оцінки Плану заходів можуть бути розглянуті й інші сценарії розвитку: 1) гіпотетичний «нульовий» сценарій, за яким План заходів не затверджується та більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію в регіоні; 2) песимістичний сценарій розвитку ситуації в Україні та області, з огляду на війну; 3) оптимістичний сценарій розвитку регіону.

Гіпотетичний «нульовий» сценарій пов'язаний із збереженням нинішнього стану речей. Цей варіант виходить з того, що зміни практично не відбуватимуться. При цьому якісні показники відновлення і розвитку держави будуть залишатись малорухомими. А це стримує реалізацію заходів з охорони та збереження компонентів довкілля і забезпечення збалансованого розвитку регіону, а також розширення природоохоронних територій. Головною потенційною загрозою гіпотетичного «нульового» сценарію є потенційна втрата системності розвитку регіону в середньо- та довгостроковій перспективі, що може стати причиною інерційного розвитку регіону.

В разі не затвердження Плану заходів можуть загальмуватися процеси, скеровані на екологічно збалансований соціально-економічний розвиток регіону, що спричинятиме до збільшення викидів парникових газів в атмосферу, забруднення водних та земельних ресурсів, незворотної втрати рідкісних видів тварин і рослин, руйнування природоохоронних та заповідних територій, а також об'єктів культурної спадщини. Водночас може погіршитися і стан здоров'я населення через зниження рівня доступності та спроможності мережі закладів охорони здоров'я, падіння якості медичних послуг тощо.

Реалізація гіпотетичного «нульового» сценарію ілюструє значне загострення екологічних проблем, які не сприятимуть формуванню комфортних умов життєдіяльності населення та можуть спричинити до погіршення його здоров'я.

Відтак за результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного «нульового» сценарію розвиток області буде ускладнений, і цей сценарій з високою ймовірністю може призвести до погіршення екологічної ситуації в регіоні, що в кінцевому результаті негативно позначиться на здоров'ї населення.

Песимістичний сценарій розвитку ситуації в Україні та області, з огляду на війну, передбачає загострення несприятливих обставин, зумовлених наслідками російського вторгнення, може призвести до посилення кризових

явищ у Тернопільській області, хоча ймовірність такого сценарію наразі оцінюється як невисока.

Активізація воєнних дій, у тому числі збільшення ракетних атак, може спричинити руйнування критичної інфраструктури, зокрема енергетичних об'єктів. Це створить проблеми з постачанням електроенергії, тепла та води. Потенційне припинення переговорів з ЄС та НАТО, а також скорочення міжнародної допомоги, значно обмежать можливості фінансування відновлення інфраструктури та розвитку області.

Потенційний вплив на інфраструктуру та економіку: масштабні пошкодження енергетичних об'єктів і транспортної логістики можуть унеможливити навіть часткове функціонування цих секторів. Це матиме негативний вплив на аграрний сектор, переробну промисловість і малий бізнес, які є ключовими для економіки області; втрата джерел фінансування та дефіцит людського ресурсу через міграцію, мобілізацію і бойові дії знизять виробничу активність у традиційних галузях регіону; через загострення безпекової ситуації збільшиться відтік працездатного населення. Мобілізація та людські втрати додатково посилять дефіцит кваліфікованих кадрів; зниження можливостей обласної та місцевої влади ефективно реагувати на виклики кризового періоду спричинить погіршення умов життя та соціальної напруги серед населення.

У разі погіршення безпекової ситуації Тернопільська область може стикнутися зі значними економічними втратами, деградацією інфраструктури та посиленням соціально-економічних та екологічних викликів. Це ускладнить реалізацію Плану заходів, а відтак відновлення традиційних галузей економіки й загальмує розвиток нових напрямків, які могли б диверсифікувати економіку регіону, сприяти енергонезалежності і енергоефективності регіону.

Оптимістичний сценарій розвитку регіону передбачає покращення безпекової ситуації в країні. Водночас реалізація оптимістичного сценарію в деяких аспектах може прискорюватись в умовах війни (для прикладу, залучення бізнесу з-за меж регіону), в інших – ускладнюватись (так, активний розвиток туристичної сфери може відбутись за умови зростання рівня життя в країні, нівелювання безпекових ризиків, возз'єднання сімей тощо). Сценарій передбачає активізацію економічної діяльності не лише в межах обласного центру, а й поширення імпульсів економічного розвитку на територію усієї області. Розміщення нових виробництв на території регіону, зокрема промислових. Задіяння індустріальних парків, які можуть стати точками росту для регіону.

Зберігаючи аграрну спеціалізацію, регіон нарощує потенціал переробної промисловості, зокрема активно розвивається світлотехнічна галузь промисловості, яка отримує потужну підтримку як напрямок смарт спеціалізації регіону. В цьому контексті важливим є формування екосистеми цієї галузі – налагодження співпраці суміжних напрямків економічної діяльності, розвиток необхідної інфраструктури, підготовка кадрів для потреб галузі (активний розвиток існуючих та впровадження нових необхідних програм підготовки фахівців для світлотехнічної сфери). Це забезпечуватиме зростання економіки регіону навіть у складних умовах повномасштабного вторгнення.

Сільське господарство розвивається завдяки створенню в достатніх обсягах інфраструктури зберігання, збуту та переробки продукції, зростання частки експорту переробленої сільськогосподарської продукції, налагодження експортної логістики. Активно підтримується розвиток органічного та нішевого сільського господарства.

Інтенсивний розвиток транспортно-логістичного сектору завдяки ефективному використанню геопросторового положення регіону та знаходження на перетині європейських автомагістралей. Перехоплення ініціативи у створенні логістичних комплексів та налагодження співпраці з українськими експортерами продукції.

Переосмислення туристичного потенціалу області та перетворення її на регіон із цілорічними туристичними програмами. Активний розвиток санаторно-курортної справи в регіоні та реабілітації. Тут область конкуруватиме із такими потужними туристичними центрами західної України як Львівська, Закарпатська області. Тому важливим є формування та просування унікального бренду області та посилення культурної самоідентичності громад.

Паралельно з цим активізуватиметься розвиток нових секторів, здатних стати драйверами регіональної економіки: розвиток стартапів і цифрових рішень, створення ІТ-кластеру.

Очікується високий рівень інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та ветеранів війни в регіональний ринок праці. Значна частина населення, яке виїхало за кордон через війну, почне повертатися, що сприятиме відновленню трудових ресурсів.

Громади Тернопільщини стануть більш згуртованими, інноваційними та спроможними до спільної діяльності задля досягнення стратегічних цілей.

Відбувається поглиблення міжрегіональної співпраці: область буде активно взаємодіяти з іншими регіонами України та Європи для обміну досвідом і залучення партнерів.

Посилення економічних зв'язків сприятиме залученню фінансування для великих проєктів у галузях інфраструктури, енергетики та культури.

Водночас реалістичність оптимістичного сценарію, з огляду на продовження збройної агресії РФ, є малоімовірною.

Натомість, в аналізованому проєкті Плану заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021-2027 роки передбачено, що планування розвитку регіону ґрунтується на врахуванні ключових викликів, які впливають на людину, інфраструктуру, безпекове середовище, економіку, довкілля, здоров'я населення тощо.

Відтак в інтересах забезпечення ефективного системного розвитку Тернопільської області найбільш прийнятним варіантом буде затвердження аналізованого проєкту Плану заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021-2027 роки з врахуванням рекомендацій, викладених у даному Звіті.

За результатами громадських обговорень у процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки проєкту Плану заходів вирішено:

1. Погодити проєкт Плану заходів з реалізації у 2025–2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки та звіт про його стратегічну екологічну оцінку.

2. Департаменту економічного розвитку Тернопільської обласної військової адміністрації:

- підготувати пакет документів на Міністерство розвитку громад та територій України для отримання висновку про відповідність проєкту Плану заходів з реалізації у 2025–2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки встановленим вимогам щодо його підготовки, стратегічним цілям і пріоритетам, визначеним Державною стратегією регіонального розвитку України;

- підготувати та подати пакет документів на розгляд сесії Тернопільської обласної ради з метою затвердження проєкту Плану заходів;

- протягом п'яти робочих днів з дня затвердження Плану заходів з реалізації у 2025–2027 роках Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки розмістити на офіційному вебсайті Тернопільської обласної військової адміністрації та внести до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування, рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомити про це Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.
